N. 20.

KURYER LITEWSKI

w WILNIE dnia 9 Marca. V. S. ROKU 1807

WILNO d. 9 Marca. W nrze 11 Gazety Kuryera Litewskiego w artykule z Wilna wyrażono zostało, iż JPan Holszt obywatel powiatu Rzeczyckiego założył szkołę parafialną w dobrach swoich Barbarow, uwiadamia się iż pomienione dobra Barbarow nie są własnością Pana Holszta, lecz JW. Graffa Sywersa aktualnego taynego konsyliarza i różnych orderów kawalera, i że Pan Holszt przez wdzięczność za wiele łask od JW. Graffa Sywersa aktualnego taynego konsyliarza i kawalera, fundusz takowy własnym swoim kosztem uczynił dla dzieci włościan JW. Graffa, i razem dla własnych swoich włościan w maiątku Barbarowie tegoż JW. Graffa Sywersa.

W dniu pierwszym bieżącego Miesiąca Publiczność Wileńska, doczekała się niecierpliwie żądanego Koncertu, z którego zebrany fundusz, na lekarstwa dla chorych bez sposobu będących miał być przeznaczony. Znaiomy w Europie nietylko iak uczony Professor, ale też iako prawdziwy przyiaciel ludzkości JPan Frank, po drugi raz w Mieście naszym widział ziszczony proiekt zbawienny dostarczenia lekarstw dla tylu nieszczęśliwych chorych, którym pracy, starania i czasu swego bezpłatnie nie skąpił. Publiczność Wileńska odpowiadaiąc iego zamiarom, dowiodła skutkiem, iż nietylko w dawaniu wsparcia dla biednych nie stygnie, lecz owszem że iey dobroczynność się wzmaga w miarę przekonania o istotney oney potrzebie. W roku przeszłym podobny Koncert przyniosł w zysku 1187 rubli. Tego rocznia składka 1818 rubli wynosi. JW. Graffinia Choiseul i JPani Professorowa Frank wzbudzi y głosami swemi, nayprzyiemnieysze w duszach słuchaiących wrażenia. Należałoby się w tym doniesieniu oddać hołd rzadkim ich talentom uwielbiaiąc razem i licznych Amatorow usiłowania, aby Koncert cały naydoskonaley był exekwowany, i troskliwość osób, które na siebie rozdawanie billetów przyięły, i uprzeymość z iaką zgromadzenie Kazynowe raczyło sali swoiey pozwolić, i onę kosztem swoim oświecić ale to odwróciłoby uwagę od myśli nierównie milszey dla serc czułych to iest od zastanowienia się nad celem tego Koncertu i widokami iakie skutki iego w przyszłość wystawuią.

Wieleż to nieszczęśliwych dobrodzieystwem możnieyszych wspartych od progu śmierci zwróconych zostanie. Wieleż to chorych dla których w długich cierpieniach życie ciężarem było, co udzielone maiąc sobie potrzebne lekarstwa, do zdrowia do sił i możności pracowania powróci. wieleż to starców zgrzybiałych, wdów i sierot w rospaczy żyiących do łzów wdzięczności pobudzonych będzie!... Ktokolwiek przyłożył się do składki, w tak zbawiennych przewidzeniach utwrzoney, iuż dostatecznie nadgrodzonym został; a kto dzieli i satysfakcyą serc dobroczynnych. i szczęście tych dla których ofiary czyniono, naymilszym zapewne nasycony być musi uczuciem.

S. PETERSBURG VS. d. 26 lutego. Leibgwardyi Izmayłowskiey Półkownik Wiszniewieski mieszczony w Iakutskim półku muszkietyorów. Podpółkownik Makroniki będzie kommendantem półku Nizowskiego.

W reskrypcie danym G. infanteryi główno kommenderuiącemu ziemskiém woyskiem czwartego wydziału Tutolminowi, J. J. Mość wyraził: że w podanych raportach z naywyższém ukontentowaniem upatruie, iak pomyślnie formuie się woysko ziemskie Gubernii Moskiewskiey. Przy tey okoliczności w zgromadzeniu szlacheckiém widzieć było gorliwość i duch obywatelski, który zawsze ożywiał ten stan znamienity. Imperator Imć za rzecz sprawiedliwą poczytał podać pamięci potomney tak sławną epokę, gdy prawdziwi synowie oyczyzny okazali przykładne przywiązanie do tronu i kraiu. Na ten koniec rozkazuie zrobić w szlacheckiey księdze herbowey Gubernii Moskiewskiey część osobną i w niey zapisać. 1 imiona wybranych przez szlachtę naczelników ziemskiego woyska, Guberskiego, powiatowych tysiączników, i innych. 2 imiona tych którzy do zgromadzenia przynieśli ofiarę dla oyczyzny z wyrażeniem oney, co wszystko ma być podpisano przez główno kommenderuiącego, Marszałka Gubernskiego i powiatowych, kładąc na czele reskrypt ninieyszy. Tym sposobem chce Monarcha uroczyście zaświadczyć wdzięczność oyczyzny wiernym iey synom, którzy iey okazali miłość i umysłu stałość z ofiarą ku obronie sławy narodu i wielkości. Cały Szlachcie Gubernii Moskiewskiey i Marszałkom rozkazuie Imperator Imć oświadczyć szczególne ukontentowanie za tak przykładną gorliwość. Samemu zaś główno kommenderuiącemu za trudy podięte w zdarzeniu ważném dla oyczyzny.

Podobny reskrypt dany iest do Gubernii S. Petersburgskiey. Stanu Konsyliarz Hołubcow, i Kolleski konsyliarz Albrecht w nadgrodę zasług otrzymali order S. Anny 2 klassy.

Wice Admirał Sieniawin z Cattaro d. 30 grudnia przesłał następuiące doniesienie. Statek zbroyny Alexander, gdy eskadra Rossyiska d. 11 powracała z wyspy Brazzo do Curzolo, był zostawiony w Brazzo, azeby uważał obroty nieprzyiaciół. Stoiąc na kotwicy pod miasteczkiem Milano d. 16 postrzegł iż z Spalatro wyszły pod żagiel 4 Francuzkie łodzie armatą osadzone, na które zabrano żołnierza, ile pomieścić się mogło. Co widząc Alexander podnosi kotwicę; lecz gdy dla wiatru słabego nie podobna mu było mieysca odmienić, ze wszystkich stron razem był attakowany przez Francuzów. Maiąc armat 4 funtowych 12, i nie wprzód ogień otworzył, aż przybliżył się nieprzyiaciel, że mu szkodzić mogli Rossyanie. Po dwakroć Francuzi swoie statki z naszym związać usiłowali, lecz zawsze z klęską odparci byli; nakoniec łodź iedna przystępuie bardzo blizko za pomocą żaglów i wiosel; iuż wołali nieprzyiaciele, aby się poddał nasz statek. Lecz

kommendant onego Porucznik Skałowski mężtwem nieustraszoném lud swóy zapalaiąc, dawał ognia na wszystkie strony bardzo trafnie i po wystrzałach kilku łodź ową zatopił; inne przypadkiem nieszczęśliwym zastraszone, ustępować zaczęły ku Spalatro pod zasłonę batteryi nadbrzeżnych, scigane od Rossyanów dopóki można było. Bitwa z nieprzyiacielem kilka razy mocnieyszym w lud i artylleryą trwała 3 godziny; z naszey strony zabitych było 4, ranionych 7, statek zepsuty, tak dalece, iż z trudnością przyszedł do Curzolo.

BIAŁA d. 13 lutego. Wzięte w niewolę pod Liebstadt woyska Pruskie powróciły. Maior Szachtmeier wysłał o pomoc prosząc u Generała Rossyiskiego Lwowa, który kommenderował w okolicach Ortelsburga; ten przysłał d. 11 szwadron dragonii: Rossyanie dopędzili kolumnę za Ortelsburgem, i oswobodziwszy zupełnie zabrali w niewolę Francuzkich żołnierzy na straż ieńcom przydanych. Dziś kolumna cała wkracza znowu do Iohannisburga. Maior Szachtmeier wczora tam przybył.

LONDYN d. 31 stycznia. Umarł w stolicy naszey z nayznacznieyszych obywatelów Angielskich ieden, Xiążę Richmond. Pochodził od naturalnego syna Karola 2, któremu Ludwik 14 nadał we Francyi Xięstwo Aubigny, przez potomków dziedziczone do rewolucyinego czasu. Obywatel którego stratę opłakuiemy, narodził się r. 1735, stracił oyca w młodzieńczym wieku, wszedł do izby Parów r. 1756 czasie nayważnieyszym gdy się zaczynała woyna 7 letnia. Do Parlamentowych sporów, iakie były między Pittem Ministrem i przeciwnikami iego, należeć nie chciał sercem przywiązany do męża nieśmiertelney pamięci godnego i tego sobie za wzór obrał w nauce polityczney i rządowey na wiek cały. Młodość poświęcił oyczyźnie w obozach; już był Pułkownikiem 72 piechoty regimentu, gdy w r. 1759 Xiążę Ferdynand Brunswicki zupełne zwycięztwo nad Marszałkiem Contades odniosł pod Minden; Xiążę stawał tak walecznie, iż wzorem był dla armii w tym dniu zprzymierzoney, i głośną pochwałę od wodza zwycięzcy odebrał w obliczu rycerstwa całego.

Ten dług wypłaciwszy oyczyźnie na polach sławy, powraca Richmond do powinności obywatelskich, r. 1763; iuż nie rządził Pitt Minister; strona Whigs z nim poniżoną została; rządzili Torys pod przewodnictwem Graffa Bute i Grenvilla. Powstał na ich administracyą w pierwszey zaraz mowie Par młody, i pracował tak gorliwie, iż nakoniec r. 1765, wygorowała Oppozycya; Richmond został Ministrem wnętrznych interessów. Ledwie kilkanaście miesięcy mógł poświęcić dobru publicznemu, gdy nowe odmiany oddaliły go od steru rządowego na lat kilkanaście. North rządzić zaczoł; pod nim zaczęły się rozruchy w Ameryce północney. Nie radził Xiążę zaczynać woynę domową, mówił gorliwie za całością praw i swobod nadanych osadom; sluchany nie był; większość głosów obu izb Parlamentowych statecznie pochwalała środki przez Lorda North wybrane, z których nakoniec wyniknoł ten skutek, iż 13 Amerykańskich prowincyi r. 1776 ogłosiły się udzielnemi. Wołał ieszcze wtenczas Richmond z umieraiącym Pittem: pokoy z Ameryką, woyna z całym swiatem; lecz ministrowie nie chcieli wierzyć zapowiadaiącym że Francya i Hiszpania buntowników posiłkować będą.

Stało się, odpadły od narodu prowincye zbuntowane; woiować Anglia musiała z Burbońskim domem; wymowa Xiążęcia Ministrow nie odwiodła od zatargu z Hollendrami; tyle dokazał przynaymniey, że z Ameryką traktować zaczęto, chociaż nie skutecznie. Po kilkoletniey walce przemogła Oppozycya, North wyszedł z rady Królewskiey; Richmond z przyiaciołami do niey wprowadzony iako Generał naywyższy całey artylleryi. Gdy zaś widział dług narodu podwoiony w czasie krótkim, nieprzyiacioł silnych; pokoy radził. Naywiększą w tych okolicznościach smutnych przysługę zrobił oyczyźnie, skłaniaiąc Parlament do ulegania chęciom Irlandczyków, którzy nagle powstawszy w obronie swobod swoich, buntem grozili. Uspokoiło się wnet wszystko, gdy Wice Król nowy uczynił nadzieję zbroynym ochotnikom; każdy postanowił upaść lub powstać razem z Anglikami. Koalicya Foxa z Lordem North przymusiła Xiążęcia złożyć swóy urząd; przywiązał się do młodego Pitta, upatruiąc w tym przymioty, które w oycu iaśnieiące widział z podziwieniem; otrzymał powtórnie urząd Generała artylleryi r. 1783, i piastował nieprzerwanie do r. 1795.

Przez całe życie pragnoł widzieć reformę elekcyi Parlamentowych, to iest ażeby miasta dawniey zamożne, dziś upadłe, i w ręku czstokroć obywatelów prywatnych będące, traciły prawo obierania Reprezentantów do izby niższey, co przenieść kazała słuszność do miast innych, które handlem i przemysłem kwitnąc, wybierać nie mogą. Uformowało się tym celem zgromadzenie przyiacioł konstytucyinych, złożone z nayzacnieyszych obywatelów Brytannii W. Tak wysokie i powszechne było rozumienie całego narodu o nieskazitelney cnocie i wielkiém oświeceniu Xiążęcia, że ten iednomyślnoscią głosów obrany został Prezydentem onego zgromadzenia. Pracował gorliwie Richmond chcąc przywieść do skutku proiekt ulubiony, o którym głośno mawiał, że z 30 letnich uwag i rozmyślania ten iedyny sposób widzi wytępienia korrupcyi przywrócenia Parlamentowi powagi przyzwoitey, uspokoienia narodu, zchowania praw, swobod, Angielskiey konstytucyi.

Chociaż Richmond miał silnych pomocników, między innemi Pitta, Dundasa nic przecie nie dokazał; przeważyła zawsze w Parlamentach ta uwaga, ażeby dla żadnych korzyści spodziewanych, nie wprowadzać nowości niepewnych, i nie wzruszać bynaymniey konstytucyą starodawną narodu. Gdy zaczęła się rewolucya we Francyi, Xiążę Pittowi pomagał do zachowania spokoynosci domowey, i wpływał czynnie do wszelkich ustaw na ten koniec zrobionych. Był kawalerem podwiązki złotey, składaiąc urząd Generała artylleryi, który piastował pożytecznie i sumiennie, otrzymał szefowstwo konney gwardyi. Naostatek r. 1803 widząc zgon swóy niedaleki oddalił się od Parlamentowych obrad i posługi publiczney, poświęcaiąc czas cały naukom i przyiaźni. Maiątku wziętego od przodków ani stracił ani powiększył; przykład życia cnotliwego potomkom zostawił.

Ciekawnośny czekali, co postanowi, iakie środki obierze Król nasz przeciw ogłoszonemu we Francyi zamknięciu wysp i osad Brytańskich; nakoniec ogłosili Ministrowie następuiący wyrok. Ponieważ rząd Francuzki dał swóy wyrok, w którym gwałcąc prawa i woienne zwyczaie, handel narodów oboiętnych z Angielskiemi kraiami iest zakazany, a przez to związki trwaiące między niemi a Brytannią, i kupiectwo wszelkie

upadkiem są zagrożone i zupełném zniszczeniem, ieśliby produkta i towary nasze wywożone z kraiu, przedawane w postronnych portach odtąd być nie mogły, aniteż nam dostarczane bez przeszkody produkta i towary zagraniczne. Ponieważ tenże rząd Francuzki śmiał ogłosić wszystkie kraie i osady Królewskie zamkniętemi, w tenczas gdy flotty iego i wszystkich zprzymierzeńców Napoleonowych są zamknięte w portach własnych przewagą i karnością Angielsk ch eskadr.

Ponieważ taka nieprzyiacio naszych zuchwałość daie Królowi niezaprzeczoną moc użycia prawa wetowego; i przymusza nas abyśmy nawzaiem zabronili handlować morzem, iak oni próżno i bezsilnie chcą określić kupiectwo Angielskie, i szkodzić nadaremnie poddanym Króla. Ponieważ liczba, przemoc, doświadczenie, karność odwieczna flott Angielskich daie nam sposobność zagrożenia nieprzyiacielowi sposobem daleko skutecznieyszym, nad ten którego użył teraz Napoleon, i zamknięcia rzeczywiście wszystkich iego portów, tak dalece iż odtąd żaden okręt nieprzyiacielski lub obojętny bez oczywistego niebezpieczeństwa nie będzie mógł zbliżyć się i zawinąć do portów Francuzkich i zprzymierzonych lecz narazi się na nieuchronną konieczność poymania i niewoli. Z tych względów Król Brytańni W. chociaż to się przciwi chęciom iego i dobroczynnym zamiarom, widzi się być przynaglonym naśladować zły i gorszący przykład od nieprzyiaciela dany, użyć środków gwałtownych i ostatecznych z naywiększym wstrętem, szkodliwych dobru handlowi, przyiacielskim związkom i kupieckiem narodów do woyny teraznieyszey nie wchodzących.

Lecz musi i powinien zachować wzgląd słuszny na prawa i swobody ludu swoiego, przetoż znieść nie może, ażeby nieprzyiaciel zawzięty używał środków z sprawiedliwością niezgodnych; użyiemy więc z naszey strony tak dzielnych, któreby Francuzkiego rządu zamiar w niwecz obróciły, a klęski wielu narodom zgotowane spadły na głowę nieprzyiaciela powszechnego. Niech więc sam rząd Francuzki zna i czuie okropne skutki spraw własnych. Król rozkazuie, ażeby nie dozwalano od dziś dnia żadnemu okrętowi zawiiać i handlować w portach należących do Napoleona i zprzymierzeńców iego, lub orężem nieprzyiacielskim zaiętych, czyliteż onemu podległych w iakimkolwiek sposobie, gdzie statki Angielskie zawiiać i handlować nie mogą bezpiecznie. Rozkazano więc wszystkim kommendantom flott koronnych i korsarzom, ażeby natychmiast ostrzegli okręta Mocarstw oboiętnych wychodzące z pomienionych portów, lub które zawiiać zechcą do nich, ażeby inną drogę obierały. Ktokolwiek zaś ostrzeżony o woli Królewskiey postąpi przeciwnie, zaprowadzony być ma z całym ładunkiem do portów Angielskich, i przedany za prawną zdobycz. Sekretarzom stanu, Kommissarzom Admiralicyi, sędziom naywyższego Trybunału morskiego, Admirałom kommenderuiącym zaleca się ścisłe i rychłe wykonanie tych rozkazów.

Pokazuie się, iż G. Crawfurd z eskadrą i liczną dywizyą woysk lądowych posłany w Pazdzierniku, nie do Buenos Ayres popłynął aniteż do Jndyi zachodniey na podbicie nieprzyiacielskich osad, lecz do przygórka dobrey nadziei, zkąd ma przedsięwziąć wyprawę przeciw wyspom Reunion i Francuzkiey. Admirał Hervey krąży przy Portugalskich brzegach, inni przy Francuzkich, zkąd częstokroć odpędzeni nawałnością w porze zimowey zwyczayną, zawsze do wyznaczonych stanowisk powracać zwykli.

Prezydent Amerykański Jefferson z Washingtonu dał odezwę do wszystkich obywatelów RPtey, oświadczaiąc, iż odebrał pewną wiadomość, że niektórzy z nich znacznieysi w liczbie wielkiey uformowali towarzystwo, które celem iest przedsięwziąć wyprawę do Hiszpańskich osad; na ten koniec zbudowali, kupili uzbroili wiele okrętów w portach Ameryki północney Prezydent zatém ostrzega wszystkich, którzy do tego proiektu należą przez niewiadomość związków i okoliczności politycznych RPtey, albołeż uniesieni zapędną gorliwością o wolność nowego świata, że to przedsięwzięcie iest przeciwne woli prawa i kraiowey zwierzchności, zatem każdy Amerykanin powinien niemieszkaiąc związek zakazany opuścić, pod odpowiedzią i karą osobistą. Gubernatorom prowincyi ziednoczonych, urzędnikom cywilnym i woyskowym przykazuie się, a eby wykonali ściśle ten przepis, i zabierali wszelkie statki, broń, ammunicyą przygotowane do wyprawy przeciw Hiszpańskim osadom.

Jzba niższa iuż ukończyła roztrząsanie proiektu skarbowego, dług nowy na potrzebę publiczną wynosi 16 mili. FS. Domyślaią się niektórzy, że G. Crawfurd gdy podbiie wyspę Francuzką, lub znaydzie trudności nieprzełamane w tém przedsięwzięciu, ma rozkaz udać się do wysp Manilskich, gdzie Hiszpani, zapewne są niegotowemi do przyięcia nieprzyiaciół iak byli r. 1762, gdy stolicę odwiedził i zrabował nasz Admirał Dracke. Obywatele wyspy Trinitady prozbą podali Gubernatorowi swemu, ażeby G. Miranda nakłonił do oddalenia się z ich kraiu, w którym naywięcey rad przebywa po wyprawie niepomyślney na prowincyą Carracas, gotuiąc siły nowe do trzeciego naiazdu. Lękaią się obywatele, żeby bliżcy Hiszpani ich nie nawiedzili. Już albowiem wiadomość odebrali, że na brzegach zgromadzaią woysko udaiące iż celem wyprawy będzie Honduras odnoga w którey Anglicy maią osady kwitnące handel zyskowny drzewo farbierskie.

Minister departamentu woiennego podał izbom Parlamentowym listę dokładnieyszą potęgi lądowey narodu naszego w teraznieyszym roku. Korpusy ochotników ogółem wynoszą 295 t. ludu, z których 30 t. iest konnych 10 t. kanonierów, 255 t. piechoty. Armia regularna liczy głów 255 t. z tych 86 t. dziś iest w Gibraltarze, Malcie, Sycylii, Przygórku dobrey nadziei, Jndyi wschodniey i zachodniey, w Canadzie, lub użytych na taiemne wyprawy; w 3 Królestwach 169 t. Gwardya nasza składa się z głów 23 t. gwardya Królewska z 8 t. Legion Niemiecki ma 8 t. piechoty; 3 t. iazdy. Listy okrętów zbroynych, którą podała Parlamentowi Admiralicya, wypisywać nie będziemy, nie odmieniła się bynaymniey od nowego roku.

Odnawia się, i u wielu znaydnie wiarę trudną do wierzenia powieść, że Król Katolicki nie tylko przyrzekł ustąpić wiecznemi czasy narodowi Francuzkiemu wyspę Cuba, lecz nadto całą Floridę zachodnią i wschodnią z tym iednak warunkiem, ażeby te prowincye natychmiast przeszły pod panowanie RPtey Amerykańskiey. Tu otwiera się obszerne pole domysłom i wnioskom polityków, podobno próżnym, iak dotąd nieraz bywały, gdy z nich żaden nie ziścił się podziśdzień. To pewnieysza, iż Amerykański naród w dzisieyszych okolicznościach naywięcey wygrywa. Gdy albowiem woiuiące, nawet oboiętne Mocarstwa w handlu swoim nieskończonych doznaią przeszkod, Amerykanie sami zawiiaią bezpiecznie do wszystkich

portów, obu stronom potrzebni i dogodni; Niewiadomo czyli iakiey odmiany nie przyniesie wyżey położony wyrok królewski; zawsze iednak Prezydent Jefferson pewnym być może skutków traktatu niedawno podpisanego w Londynie, którym warowana iest wolność Republikantskiey żeglugi. Potwierdzenia tey ugody niecierpliwie czeka narod Angielski; dopóki nie przyidzie z Washingtonu kupcy nasi chociaż od Ministrów uręczeni, nie śmieią okrętów swoich powierzać losowi niepewnemu, i towary zakazane do Ameryki przesyłać.

Lord Collingwood Admiralicyi doniosł, że nieprzyiaciele w Cadix niemaią uzbroionych okrętów liniowych nad 12 i 5 fregat, w Carthagenie 6 okrętów 3 fregaty, w Toulonie 5 okrętów, 8 fregat. G. Beresford w niewolę wzięty przez Hiszpanów, z Officyerami swemi w Buenos Ayres mieszka żołnierzy naszych w głąb kraiu Wice Król odesłał. Eskadrę G. Crawfurd niedawno żeglarze widzieli w S. Jago iedney z wysp Przygórka zielonego. W Haumetz znayduie się dotąd w Amerykańskich portach; lud zniszczoney fregaty swoiey Valeureuse odsyłał do Francyi na statku Ameryjkańskim, który pod Rochefort spotkawszy Anglicy do Plymouth zaprowadzili.

LIWORNA d. 1 lutego. Z Tunis wiadomość odbieramy, że za pośrednictwem Konsula Hiszpańskiego stanoł pokoy między Beiem i Etruryą; pierwszy zalecił korsarzom swoim odtąd statków naszych nie zabierać. Między rządem Algierskim i Tunetańskim iawna nieprzyiaźń; ten zatrzymał w porcie okręt Algerski powracaiący od wschodu, na którym znaydowało się 160 Turkow nowozaciężnych; nawzaiem w Algerze poymano kilka statków Tunetańskich.

W Neapolu iest wielki niedostatek pieniędzy gotowych. Józef Buonaparte kazał kupcom stolicy złożyć wielki kapitał w skarbie sposobem pożyczanym; zamiast płacenia summ i procentów rząd nieda no skassował kilka bogatszych Opactw i klasztorów, dostatnie zaś fundusze w dobrach ziemskich kazał pomienionym kupcom przyimować w zapłatę długu.

CASSEL d. 7 lutego. Cokolwiek Francuzi mogą zebrać pieniędzy w kraiach Elektora Haskiego, wszystkie zaraz odsyłaią do kraiów Pruskich. U nas panuie cichość; kommissya woyskowa przez Gubernatora La Grange postanowiona, czynność swoią skończyła: ostatni z iey wyroku życie stracił rzemieślnik Wenzel rodem z Germerode, przekonany, że w czasie rozruchu wiadomego przyioł tytuł Generała powstaiących wieśniaków. Ten człowiek w ostatnim zgonie pokazał wielką przytomność umysłu, i wołał już konaiąc; niech żyie Elektor. Oprócz zdzierstwa podziś dzień cierpianego, ieszcze kontrybucyą woienną płacić musiemy. Dobroczynny Elektor w szczęśliwszych czasach zwykł summy znaczne pożyczać poddanym na polepszenie ekonomii i kraiowey, teraz nieprzyiaciel wspomnioną pożyczkę sobie wracać każe z procentami; co dopełnić trzeba wkrótce; dla tych którzy rozkaz wykonaią przed lipcem część długu odpuścić przyrzeczono.

HAGA d. 15 lutego. Wysokie stany przyięły proiekta od rządu podane względem wybierania podatków; niektóre gatunki są wcale nowe, inne dawnieysze z odmianami; starali się prawodawce, ażeby obywatel, ile możności nad drugiego nie był obciążony. Nawalności zimą zwyczayne w roku teraznieyszym zatopiły mniey okrętów, niż w przeszłe lata, podobno dla tego, że ich mniey pod zagle wychodziło po zamknięciu portów wielu. Jedna z fregat Hollenderskich rozbiła się niedawno u brzegów Zelandyi, lud wyratowano.

Wiadomy światu przypadek miasta Leyden; klęska iest wielką bez wątpienia; strach iednak rzecz powiększył; a naprzód mnieysza iest liczba osob zabitych, niż rozumiano w początku; znalazło się do 300, którešmy opłakali maiąc za zginione, które iednak pozniey wyszły szczęśliwie z rozwalin, z tych kilkadziesiąt iest nietkniętych bynaymniey; inne wychodzą co godzina, opowiadaiąc dziwne przypadki. Lecz ogólna liczba zabitych i ranionych dotąd wiadoma nie iest, i podobno wiadoma będzie nie rychło: trzeba wprzód przeyrzeć ogromne rozwaliny tylu gmachów z ziemią zrównanych, i otwarte pod niektoremi przepaści. Nad tém pracuią pilnie robotnicy zewsząd sprowadzeni, gwardya, milicye pomagaią. Rząd woyną roztargniony co dziś może czyni dla ratunku nieszczęśliwych, wiele familii przyprowadzonych do ubostwa i rozpaczy znalazło schronienie w domach skarbowych inne w większey liczbie u prywatnych obywatelów Hollandyi, ktorzy mowiąc w powszechności, gdy iuż nie mogą do życia przywrócić umarłych, pozostałym w życiu słodzą los gorzki.

Po wszystkich teatrach kraiu całego dawać zaczęto sztuki naylepsze na zysk nieszczęśliwych; wszystkie miasta, miasteczka, gromady, towarzystwa otworzyły subskrypcyą dobrowolnie, wprzod niżeli od rządu wezwane zostały; robotnicy do naprawienia domow uszkodzonych, zbicia zepsutych; wypełnienia przepaści użyci, brać nie chcą zapłaty. Ponieważ część średnia miasta około ratuszu położona iest zupełnie zniszczoną, rząd postanowił tę zabudować nowym sposobem i pięknieyszym. Na ten koniec wezwano Architektow kraiowych za obiecaną nagrodę znaczną, ażeby z nich każdy myśl swoią otworzył Ministrowi wnętrznemu, co przedsięwziąć należy ku odnowieniu upadłego miasta Leyden i przyszłey ozdobie. Nadgroda za proiekt naylepszy obiecana wynosi tysiąc złot. Holl; każdy dzieło swoie ukazać powinien przed końcem lutego, ponieważ rząd koniecznie postanowił zaczynać robotę iak nayrychley, widząc zwłaszcza ułatwione trudności wykonania przez złożone od obywatelów summy znaczne.

Donieśliśmy niedawno, że rząd Chiński sprzyia głośno wyznawcom religii Chrześciańskiey; dziś słychać przeciwnie, iż naybardziey w Pekinie stolicy prześladować ich zaczęto, z niewiadomych pobudek: rozmaite są domysły; niektorzy to przypisuią mniey uważnym Chrześcian postępkom z kraiowcami. Sprzyiaiący pierwszym Mandaryn usłyszał wyrok śmiertelny.

W Angielskich pismach czytamy, że do Trinitady przybyło 200 Chińczyków, którzy właściciel m plantacyi naymuią się do pracy około cukru, kawy, innych produktów. Jeśli to pierwsze doświadczenie skutek pomyślny odbierze, i za przykładem tych ludzi drudzy ziomkowie przeyść zechcą do Indyi zachodniey, bez wątpienia naprzód zmnieyszy się, poźniey ustanie wcale potrzeba zakupowania Murzynów Afrykańskich; ziemia zaś wolnych naiemników ręką uprawiona urodzayną być nie przestanie.